

Co-funded by the Intelligent Energy Europe
Programme of the European Union

**Αξιοποιώντας τις δυνατότητες της στερεάς βιομάζας στα
Πάρκα της Ε.Ε.**

**D5.6.6 ΠΡΟΤΑΣΗ ΝΟΜΙΚΩΝ ΜΕΤΡΩΝ ΣΕ ΕΘΝΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ
Προτάσεις για Υπεύθυνους Λήψης Αποφάσεων**

*Σπυρίδων Γαλατσίδας, Σταύρος Κεχαγιόγλου, Νικόλαος Γούναρης, Χρήστος
Καραχρήστος*

Φεβρουάριος 2016
Ορεστιάδα

The sole responsibility for the content of this publication lies with the authors. It does not necessarily reflect the opinion of the European Communities. The European Commission is not responsible for any use that may be made of the information contained therein.

Περιεχόμενα

Εισαγωγή	3
Πλαίσιο ΕΕ	3
Πρόβλημα Αρ.1: Υψηλά ποσοστά ΦΠΑ στη βιομάζα	3
Πρόβλημα Αρ.2: Διασυνοριακή πώληση βιομάζας και Οδηγία ΦΠΑ.....	3
Πρόβλημα Αρ.3: Προβλέψεις του ΕΣΔΑΕ 2010 και παραπέρα.....	4
Εθνικό πλαίσιο framework.....	4
Πρόβλημα Αρ.4: Απουσία σύγχρονου νομικού πλαισίου	4
Πρόβλημα Αρ.5: Απουσία μοντέρνων κατευθυντηρίων γραμμών και προδιαγραφών για σχέδια αειφορικής διαχείρισης δασών	5
Πρόβλημα Αρ.6: Γραφειοκρατικό σύστημα λήψης αποφάσεων.....	5
Πρόβλημα Αρ.7: Μη καινοτόμο και ανταγωνιστικό πλαίσιο δασικών υλοτομιών	6

Εισαγωγή

Το παραδοτέο έγγραφο 5.6.6 προτείνει νομικά μέτρα σε εθνικό επίπεδο και χωρίζεται σε δύο τμήματα. Στο πρώτο τμήμα τα ζητήματα που περιγράφονται συσχετίζονται με νομικά μέτρα όχι μόνο σε εθνικό επίπεδο αλλά και σε επίπεδο Ε.Ε. Στο δεύτερο τμήμα τα ζητήματα που περιγράφονται συσχετίζονται μόνο σε εθνικό.

Πλαίσιο ΕΕ

Πρόβλημα Αρ.1: Υψηλά ποσοστά ΦΠΑ στη βιομάζα

Το υψηλό ποσοστό ΦΠΑ (23%) που εφαρμόζεται στα καύσιμα βιομάζας, σε αντίθεση με το ποσοστό που εφαρμόζεται σε άλλου τύπου θερμική ενέργεια που προέρχεται κατά 100% από κατανάλωση ορυκτών καυσίμων, όπως φυσικό αέριο ή σε μεγάλο ποσοστό από ορυκτά καύσιμα στην περίπτωση της ηλεκτρικής ενέργειας. Και στις δύο παραπάνω ανταγωνιστικές ενεργειακές πηγές ο ΦΠΑ είναι 13%. Σύμφωνα με πρόσφατα δεδομένα, 49% της κατανάλωσης ενέργειας στο ελληνικό διασυνδεδεμένο δίκτυο προέρχεται από κατανάλωση ορυκτών καυσίμων. Φυσικά, τα ποσοστά ΦΠΑ στις κατηγορίες προϊόντων είναι μία απόφαση που λαμβάνεται σε κεντρικό επίπεδο από πολιτικούς σε σχέση με τομείς που θα πρέπει να ευνοηθούν ή σε σχέση με πολιτικούς στόχους που θα πρέπει να επιτευχθούν. Σε κάθε περίπτωση, η σημαντική διαφορά των ποσοστών του ΦΠΑ μεταξύ ΑΠΕ και συμβατικές πηγές ενέργειας είναι παράλογη και θα πρέπει να εξαλειφθεί όχι άμεσα, αλλά θέτοντας μια μεταβατική χρονική περίοδο.

Πρόβλημα Αρ.2: Διασυνοριακή πώληση βιομάζας και Οδηγία ΦΠΑ

Υπάρχει σημαντικό μειονέκτημα για την ξυλώδη βιομάζα που παράγεται τοπικά στην περίπτωση που αυτή παράγεται σε περιοχές που βρίσκονται κοντά στα σύνορα με άλλες χώρες της Ε.Ε. Η ευρωπαϊκή νομοθεσία για τα καθεστώτα ΦΠΑ δημιουργεί ένα χάσμα τιμών για τοπικούς πωλητές λιανικής που ισούται με το ποσοστό ΦΠΑ (23%), το οποίο ισχύει για την παραγωγή ελληνικής βιομάζας. Για παράδειγμα, ένας πωλητής βιομάζας λιανικής στη Βουλγαρία θα μπορούσε να πουλάει με ευκολία ποσότητες βιομάζας σε καταναλωτή στην ελληνική πλευρά με την έκδοση ενός τιμολογίου με 0% ποσοστό ΦΠΑ αντί για απόδειξη με 20% ποσοστό ΦΠΑ όπως συμβαίνει. Το παράδειγμα αυτό είναι μια ωφέλιμη για όλους περίπτωση επειδή ο πωλητής κερδίζει έσοδα από την πώληση και ο

καταναλωτής κερδίζει χαμηλότερες τιμές. Το κράτος της Βουλγαρίας χάνει τον ΦΠΑ 20% της τιμής πώλησης αλλά κερδίζει φορολογητέα εισοδήματα και η ελληνική πολιτεία δεν έχει τη δυνατότητα να εντοπίσει το τιμολόγιο που εκδίδεται παράνομα επειδή ο τελικός καταναλωτής δεν τηρεί αρχεία. Το ευρύτερο αυτό πρόβλημα για τις χώρες μέλη της Ε.Ε. και όλους τους τύπους προϊόντων προκαλείται από την ισχύουσα οδηγία ΦΠΑ της Ε.Ε. Αυτό θα πρέπει να αλλάξει από την Επιτροπή μέσω της εφαρμογής της νέας οδηγίας ΦΠΑ.

Πρόβλημα Αρ.3: Προβλέψεις του ΕΣΔΑΕ 2010 και παραπέρα

Το Εθνικό Σχέδιο Δράσης Ανανεώσιμης Ενέργειας για την Ελλάδα (ΕΣΔΑΕ 2010) δυστυχώς δεν περιέχει προβλέψεις για την εφαρμογή συγκεκριμένων μέτρων για την προώθηση της χρήσης ενέργειας από βιομάζα μέχρι το 2020. Στο σχετικό κεφάλαιο 4.6 – σελ. 86-93 δεν υπάρχει ούτε καν κάποια ένδειξη σχετικά με τη βιομάζα και τον τρόπο με τον οποίο η ελληνική πολιτεία θα διευκολύνει και ενισχύσει τη χρήση της για ΑΠΕ. Η παρουσίαση στο κεφάλαιο 4.6 τονίζει ότι η ελληνική πολιτεία έχει περιορισμένα διαθέσιμα δεδομένα σχετικά με την παραγωγή βιομάζας και τις σχετικές τάσεις. Για τον λόγο αυτό δεν υπάρχουν συγκεκριμένες πολιτικές και προτεραιότητες για τη χρήση βιομάζας ως ΑΠΕ. Οι προτάσεις προβλέπουν μικρή μόνον αύξηση της συνολικής παραγωγής βιομάζας από 1000 ktoe το 2005 σε 1200 ktoe το 2020 και επίσης πολύ μικρή συνεισφορά της ξυλώδους βιομάζας στη μίξη ΑΠΕ μέχρι το 2020. Στο νέο Εθνικό Σχέδιο Δράσης Ανανεώσιμης Ενέργειας για την Ελλάδα θα πρέπει να τεθούν απτοί στόχοι και μέτρα για τη βιομάζα με ευθύνη της ελληνικής πολιτείας αλλά επίσης και της Επιτροπής.

Εθνικό πλαίσιο

Πρόβλημα Αρ.4: Απουσία σύγχρονου νομικού πλαισίου

Η απουσία ενός σύγχρονου εθνικού νομικού και κανονιστικού πλαισίου που θα ρυθμίζει την ανάπτυξη των ΤΕΑ (Τοπικών Εφοδιαστικών Αλυσίδων) για την ξυλώδη βιομάζα είναι ένα βασικό πρόβλημα για την εγκατάσταση και λειτουργία τέτοιων σχεδίων. Η παραγωγή, επεξεργασία και πώληση της ξυλώδους βιομάζας θα πρέπει να ακολουθεί σαφείς και διαφανείς κανόνες επειδή σχετίζεται με θέματα περιβαλλοντικής προστασίας αλλά, από την άλλη, αυτοί οι κανόνες θα πρέπει να είναι ευέλικτοι ώστε να προωθείται η κοινωνική πρόνοια και η οικονομική αειφορία. Τα τελευταία χρόνια υπήρξαν διάσπαρτες πρωτοβουλίες για την ανάπτυξη του πλαισίου αυτού που οδήγησαν σε χαμηλής ποιότητας αποτελέσματα. Για παράδειγμα ο οδηγός για τη μεταφορά του

καυσόξυλου που εκδόθηκε από τον Γενικό Γραμματέα Εμπορίου το 2012 είναι ένα συμβουλευτικό έγγραφο και ποτέ δεν πήρε τη μορφή κανονισμού ή προεδρικού διατάγματος, αφήνοντας έτσι τους καταναλωτές βιομάζας εκτεθειμένους στις παγίδες της αγοράς.

Πρόβλημα Αρ.5: Απουσία μοντέρνων κατευθυντηρίων γραμμών και προδιαγραφών για σχέδια αειφορικής διαχείρισης δασών

Η απουσία μοντέρνων και ενημερωμένων κατευθυντηρίων γραμμών και προδιαγραφών για την αειφορική διαχείριση των δασών, ειδικά σε προστατευόμενες περιοχές, είναι ένα πρόβλημα που οι ελληνικές αρχές γνωρίζουν εδώ και δεκαετίες. Οι ισχύουσες κατευθυντήριες γραμμές, οι οποίες εφαρμόζονται από το υπουργείο Γεωργίας από το 1950, έχουν βελτιωθεί ελάχιστα από τότε. Οι προδιαγραφές δεν λαμβάνουν υπόψη προκλήσεις όπως το καθεστώς προστασίας σε παγκόσμια και ευρωπαϊκή κλίμακα (π.χ. δεσμεύσεις μέσω του Forest Europe), την παγκόσμια κλιματική αλλαγή και άλλα περιβαλλοντικά προβλήματα, καθώς και τις σύγχρονες μεθόδους εκμετάλλευσης, τις τάσεις της αγοράς βιομάζας, κλπ. Απαιτείται επείγοντως ένα νέο πλαίσιο προδιαγραφών δασικής διαχείρισης. Βελτιωμένες εκτιμήσεις της διαθεσιμότητας βιομάζας και καλύτερη ετήσια κατανομή της παραγωγής της βιομάζας θα οδηγήσει σε καλύτερο προγραμματισμό των υλοτομιών και σε σχετικά εξομαλυμένες προβλέψεις παραγωγής βιομάζας σε τοπικό επίπεδο, κάτι που είναι ζωτικής σημασίας για τη βιώσιμη εγκατάσταση και λειτουργία ΤΕΑ.

Πρόβλημα Αρ.6: Γραφειοκρατικό σύστημα λήψης αποφάσεων

Ένα κεντρικό και γραφειοκρατικό σύστημα λήψης αποφάσεων στον δημόσιο δασικό τομέα οδηγεί σε αργή ανταπόκριση και σχεδόν μηδενική ευελιξία γενικότερα. Ειδικά για το σύστημα εκμετάλλευσης ξυλώδους βιομάζας, η γραφειοκρατία αποτελεί ένα πρώτης τάξης φορτίο που βαραίνει την εγκατάσταση και λειτουργία των ΤΕΑ. Αν και οι υπάλληλοι και διευθυντές των τοπικών δασικών υπηρεσιών γνωρίζουν καλύτερα τις τοπικές συνθήκες δεν είναι εξουσιοδοτημένοι να λαμβάνουν αποφάσεις σχετικά με τις υλοτομίες και τους τύπους των προϊόντων ξύλου που παράγονται κάθε χρόνο. Η λήψη αποφάσεων σε τοπικό επίπεδο για τις ετήσιες ποσότητες που λαμβάνονται από ένα δάσος και τις κατηγορίες των παραγόμενων προϊόντων οδηγεί σε καλύτερη ρύθμιση της προσφοράς βιομάζας και συνεπώς σε καλύτερη προσαρμογή στην

τοπική ζήτηση της αγοράς. Φυσικά το σύστημα θα πρέπει να ενισχυθεί με καλύτερα εργαλεία παρακολούθησης και ποινές για τους εμπλεκόμενους στην ΤΕΑ για την αποφυγή απάτης.

Πρόβλημα Αρ.7: Μη καινοτόμο και ανταγωνιστικό πλαίσιο δασικών υλοτομιών

Μη καινοτόμο και ανταγωνιστικό πλαίσιο οργάνωσης και διαχείρισης των δασικών υλοτομικών εργασιών. Οι δασικοί συνεταιρισμοί λειτουργούν βάσει του παλαιού ρυθμιστικού πλαισίου του Π.Δ. 126/1985 που ευνοεί τον κατακερματισμό τους και δεν αφήνει χώρο για μοντέρνα επιχειρηματική οργάνωσή τους. Επιπλέον, οι δασικές υλοτομίες και το ρυθμιστικό τους πλαίσιο επιτρέπει συμβατοποίηση μόνο ετησίων εργασιών που είναι αντιπαραγωγικό. Η απαγόρευση σύναψης πολυετών συμβάσεων υλοτομιών μεταξύ της δασικής υπηρεσίας και των δασικών συνεταιρισμών οδηγεί σε λιγότερο ανταγωνιστική αγορά, υψηλότερα διαχειριστικά κόστη και σε κακό προγραμματισμό εργασιών.